

7. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Správní řízení: právo tzv. jiných osob nahlížet do spisu

Jednou ze základních zásad správního řízení je jeho neveřejnost.[1] Tato zásada se promítá také do dostupnosti správního spisu, jehož obsahem jsou významné informace o účastnících, předmětu a ostatních okolnostech týkajících se správního řízení.

RANDA HAVEL ■ LEGAL

Neomezené právo nahlížet do spisu ve správním řízení mají pouze účastníci řízení a jejich zástupci.[2]

Jiné osoby mají přístup ke spisu značně omezený. Správní orgán může totiž těmto jiným osobám umožnit do spisu nahlédnout pouze na základě žádosti, v níž tyto osoby prokážou svůj **právní zájem** **nebo vážný důvod** k nahlédnutí do spisu. Současně tím nesmí být dotčeno právo některého z účastníků, dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. [3]

Žádost tzv. jiných osob o nahlédnutí do spisu správní orgán posuzuje ve dvou fázích. V první fázi správní orgán zkoumá existenci právního zájmu nebo jiného vážného důvodu žadatele. Pokud uzná existenci alespoň jednoho z těchto předpokladů, vyhodnotí, zda umožněním nahlédnutí do spisu nebudou porušena práva účastníků řízení, dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.[4]

K umožnění nahlédnout do spisu správního řízení nepostačuje, aby tzv. jiné osoby pouze tvrdily, že jim svědčí právní zájem nebo vážný důvod, ale tyto skutečnosti musí správnímu orgánu také **prokázat**. [5]

Pojem **právní zájem** dosud judikatura nedefinovala. Podle některých názorů[6] je osobou s právním zájmem např. osoba, která se neúčastnila jednání nebo provedení úkonu, o němž byl sepsán protokol, který se však této osoby bezprostředně dotýká, a která má právo podat proti jeho obsahu stížnost.[7] Podle jiného názoru[8] by tímto právním zájmem mohla být také potřeba žalobce opatřit si ze spisu podklady pro přípravu žaloby (k tomuto přístupu Nejvyšší správní soud nezaujal jednoznačné stanovisko).[9] Názorový nesoulad na právo nahlížet do spisu a pořizovat podklady pro případné další soudní řízení lze vypozařovat zejména v rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu[10] a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.[11]

Jednoznačně definován není ani **vážný důvod**, pro který by jiné osoby mohly žádat o nahlédnutí do spisu. K otázce existence vážného důvodu se již několikrát vyjadřoval Nejvyšší správní soud, který v jednom ze svých rozhodnutí[12] například uvedl, že osobě, která oznámila spáchání přestupku, nedává tato skutečnost sama o sobě oprávnění k nahlížení do správního spisu v řízení o tomto přestupku. Takovým výkladem by dle Nejvyššího správního soudu byl obecně rozšiřován okruh osob, kterým je umožněno nahlížet do spisu, aniž by prokázaly právní zájem nebo vážný důvod.

Z rozhodovací praxe lze dovodit obecné pravidlo, že právním zájmem nebo vážným důvodem, který může být správním orgánem považován za dostačující k povolení nahlédnout do spisu, je konkrétní, specifická okolnost na straně žadatele, která se ho bezprostředně dotýká a kterou žadatel správnímu orgánu dostatečně prokázal. (K tomu je nicméně nutno dodat, že Nejvyšší správní soud dovodil, že skutečnost, že právní zájem nebo vážný důvod může svědčit i většímu počtu osob, neznamená automatické odmítnutí žádosti o nahlížení.)[13]

Shora uvedené je nutno doplnit výhradou, že je-li žadatel schopen svůj právní zájem či vážný důvod „ošetřit“ jinak, než nahlédnutím do spisu, lze předpokládat, že správní orgán jeho žádosti o nahlédnutí do spisu nevyhoví, v primárním zájmu na zachování nevěřejnosti správního řízení.

Mgr. Bohuslav Matuška,
advokát

[ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s. r. o.](#)

Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 537 500 - 501
Fax: +420 222 537 510
e-mail: office.prague@randalegal.com

[1] § 15 odst. 3 a § 49 SpŘ zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SpŘ“).

[2] § 38 odst. 1 SpŘ.

[3] § 38 odst. 2 SpŘ.

[4] Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 20/2014 ze dne 10. dubna 2014.

[5] Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 81/2010 ze dne 29. července 2011 či rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 As 17/2010 ze dne 22. července 2010.

[6] Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 186.

[7] § 18 odst. 4 SpŘ.

[8] Ondruš, E.: Správní řád. Nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami. Praha: Linde Praha, 2005, s. 154.

[9] Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 73/2013 ze dne 9. dubna 2014 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 86/2013 ze dne 23. ledna 2014

[10] Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 86/2013 ze dne 23. ledna 2014 odkazující na Rozsudek Soudního dvora EU C-536/11 ze dne 6. června 2013.

[11] Rozhodnutí Předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže UOHS R140/2009 ze dne 9.

července 2010.

[12] Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 81/2010 ze dne 29. července 2011.

[13] Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 86/2013 ze dne 23. ledna 2014.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)